

Opprør.

MEDLEMSBLAD FOR RØD VALGALLIANSE NR 2 1997

Antonia Samaniego er portrettert i dette nummer. Hun er medlem av RVs innvandererutvalg og KIM (Kontaktutvalget mellom innvandrere og norske myndigheter)

DETTE NUMMER

Intervju med den nye ledelsen om kvinnepolitikk

Hardangerkonferansen n 97

RVs Kvinnepolitikk

Abortkampen i Portugal

Kvinnegruppa ved Universitetet i Bergen

Seksualisert Vold

Marsj mot EU

8. Mars historier

8. Mars

tema:
kvinne-
politikk

Returadresse: Rød Valgallianse
Osterhaus gate 27, 0183 Oslo

A-BLAD

Opprør.

MEDLEMSBLAD FOR RØD VALGALLIANSE

Ansvarleg redaktør:
Trond Myklebust

Redaksjon:
Mai Gythfeldt, Marit Danielsen, Maj Lindholt og et par andre...

Adressa til Opprør:
Osterhausgate 27, 0183 Oslo.
Telefon 22 98 90 58
Telefaks 22 98 90 55

Raud Valallianse, Osterhausgate 27, 0183 Oslo
Telefon 22 98 90 50
Telefax 22 98 90 55

Bladbunad og ombryting: Trond Myklebust
Trykk: Oslo Avistrykkeri, Oslo

Velkommen til Opprør

I skrivende stund er det to uker siden Rød Valgallianse avholdt sitt landsmøte. Landsmøtet bar preg av entusiasme og tro på framtida, og i tråd med dette prøver vi å gi ut etusiastisk nummer av Opprør. 8.mars er den internasjonale kvinnetdagen, og forhåpentligvis en dag som RVere i hele landet finner mulighet til å feire og slåss på. Kvinneopprør er et resultat av samspill mellom den nye partiledelsen, Opprørredaktør og skissen av et nytt Kvinneutvalg. Gjennom å fokusere på den internasjonale kvinnekampen, særlig knytta til fagbevegelsen, og å peke på behovet for å målene i den interne kvinnekampen i RV håper vi å gi et skubb i retning av enda høyere kvinneprofil på arbeidet vårt fram til landsmøtet.

8.mars blei tatt opp som demonstrasjons- of feiringsdag i Norge på 70-tallet, da kvinnebevegelsen prega og forandra virkelighetsoppfatningen til folk her i landet. 8.marsbevegelsen var en del av en samfunns-gjennomtrengende bevegelse som tok opp kvinnefrigjøring, likestilling og interessekrav for kvinner. BH-bålene blei etterfulgt av pornobål, kriesenter, likestillingslover og arbeidstids- og lønnskrav. Kvinnefronten sto i spissen for denne bevegelsen som la grunnen for at unge jenter i dag hevder seg likestilt. desverre er ikke situasjonen så likestilt som den kan synes. Sjø om lovverket inneholder paragrafer som skal sikre kvinners retter, ser vi store skjevheter i såvel økonomisk som sosial forstand. Kvinne-undertrykkingen lever i beste velgående, i pornoen, på reklameboards, i næringslivet, på arbeidsplasser og i hodene til folk. Og som flere artikler i dette Opprør viser, er det ikke slik at frigjøringsbevegelsen for kvinnen er i frammarsj, tvert imot er offensiven i full gang for å kaste kvinner hjem til kjøkkenbenken.

I denne situasjonen trengs en sterk kvinnebevegelse mer enn noen sinne. Problemet er at denne bevegelsen for en del år tilbake splitta seg i to, Ottar og Kvinnefronten, og det ser ikke ut til at noen av greinene klarer å vitalisere seg til den gamle Kvinnefrontens høyder. Unge jenter (og gutter) opplever det mer og mer som et problem å forholde seg til konflikter som en selv aldri har vært en del av. Dette gir seg uttrykk på flere måter. Rød Ungdom ønsker å bygge en sjølstendig jentefront på tvers av motsetningene, andre holder sitt kvinnepolitiske arbeid innenfor partiorganisasjonen, eller enda verre, gjør ingenting. En kvinnebevegelse som står sammen er en betingelse for å slå tilbake angrepa fra makta - nå og i framtida. Ei slik samling er også en forutsetning om en skal klare å rekruttere nye jenter til kvinnepolitisk arbeid. Noe som trengs for å vinne fram med ei reell kvinnefrigjøring.

Dette nummeret av Opprør er ikke bare for internt bruk, men vil også bli delt ut i 8.marstog landet rundt. Vi ønsker å legge en aktivistisk profil på avisa vår, sånn at den kan være et aktivt redskap i bygginga av RV. dette nummeret har vært en hasteutgave, og vil nok ha isne skjønnehetsfeil. Vi tror likevel vi har et produkt som kan gi noen og enhver noe nytt å lese, og som kan brukes til å presentere oss for folk. Vi oppfordrer deg som lesar dette til fortest mulig å komme deg ut i tog, på fest eller hva det måtte være, både for å delta i kvinnekampen i 1997, og for å spre det glade og Opprørske budskap. Husk, makt er ikke noe man får, men noe man tar. Til lykke med 8.mars, søstre, kamerater.

Trond Myklebust

Vi må bli tøffare i kvinnekamp i

Det bles kvinnepolitiske vindar over RV-landsmøtet 97. Var det ein mild bris som for forbi - eller ein stri storm som vil bety motvind for einspora manne-menn i tida som kjem?

Og kva må til for at RV skal bli synleg og tydeleg som KVINNEPARTIET?

Vi har utfordra den nye leiaren og den kvinnepolitisk ansvarlege av dei to nest-leiarane til å gjera greie for sine tankar om RV som kvinneparti.

Marit Danielsen, nyvald nestleiar, har lang fartstid i Kvinnefronten og har markert tydeleg at det ho først og fremst vil jobba med i RV, er kvinnepolitikken, noko ho reknar med at mange vil vera med på. - Prosessen fram til landsmøtet synleggjorde at vi er fleire om dette, seier ho.

Kva for kvinnepolitiske saker vil vera viktigast for RV i 97?

- Det må vera arbeid og lønn, det samlast i kravet om 6-timarsdag med full lønnskompensasjon. Det må berre bli det. Marit er opprørt over kor lang tid det tar å komma vidare med eit så sentralt kvinnekrav.

- Det er tjue år sia LO-kongressen bestemte at 6-timarsdagen skulle "utredes", og enno snakkar vi om prøveprosjekt! Kor tålmodige skal vi vera?

Kva skal RV gjera med det?

- Det må bli ein del av valkampen. RV kan ikkje gjennomføra 6-timarsdagen, men vi må samla fleire om kravet. Kvinneørsla har gjort sin del av jobben, men vi har ikkje vunne mannfolka for kravet enno - dei snakkar framleis om 30 timars veke.

- 6-timarsdagen er ikkje berre ein arbeidstidsreform, det er eit grunnleggjande krav som handlar om kvinners rett til arbeid. Det er merkeleg at mannfolka i LO som fører kamp mot at folk skal selja arbeidskrafta si billeg, ikkje ser at kvinners deltidsarbeid og "fleksible" arbeidsvilkår også handlar om prisen på arbeidskrafta.

Men korleis komma vidare?

- Vi må setja ord på den skvisen kvinner er i, med ansvar for både lønnsarbeid og arbeid og omsorg i familien, politisera kvardagen. Vi må snakka høgt om det som blir opplevd som "privat".

- Noreg renn over av melk og honning, børs og bank. Likevel er vi ikkje nærare ein betre kvardag for kvinner enn vi var i 1977, seier Marit, og engasjementet lover godt for både valkamp, kvinnekamp og fagleg kamp.

Kva er kvinnepolitikaren si oppfatning av familien?

- Vi kjem ikkje unna at familien er ein arbeidsplass for kvinnene, og samstundes ein plass der menn får dekt sine behov. Kvinner må yta, og menn får nytta.

Kva vil du gjera med mennene i RV?

- Fagleg utval har invitert meg og eventuelt kvinneutvalet til å skolera dei i kvinnepolitikk. Utfordringa blir å få opp dei verkelege motsetnadene. Førebels synest eg det er altfor få menn som tør å slåss for kvinnekrava.

Korleis skal du unngå å bli eit kvinnepolitisk alibi i RV-leiinga?

- Trur det blir viktig at eg ikkje tar ansvar for alt som har med kvinnepolitikk å gjera. Eg må gi slepp på ting, slik at dei andre også får vera med på å utforma kvinnepolitikken.

Korleis vil du rekruttera kvinner til RV?

- Vi må bli meir offensive på kvinnekamp og klassekamp, tøffare på kvinnekamp i arbeidarklassen. Eg støttar meg på to-

spiss-teorien. Men vi må ikkje gløyma at vi må vera kvinneparti for dei damene som alt er i partiet.

Korleis få med fleire innvandrarkvinner?

- Eg trur vi må starta med dei kvinnene som er i jobb. Eigne kurs for innvandrarkvinner i fagrørsla er ein god ide, der har vi noko å bidra med. Elles har eg tru på samarbeid mellom både fagleg utval, innvandrartutvalet og kvinneutvalet.

Kva med den seksualiserte undertrykkinga?

- Dette har ikkje vore høgt prioritert i RV. Vi må diskutera og analysa kvifor det har vore slik. Det kan ha noko med at RV er temmeleg mannsdominert. Menn har kortsiktige fordelar

Marit Danielsen er nyvalgt nestleiar i Raud Valallianse og ynskjer å styra RV mot å bli eit kvinne- og arbeidartparti

FOTO: MERETE ROSENBERG

av å undertrykka kvinner, og det er veldig undervurdert kor mykje makta tener på splitting mellom kvinner og menn.

Korleis skal du feira 8.mars?

- Eg skal gå i tog, og så skal vi ha landsstyremøte i RV, der vi skal diskutera aktuell kvinnepolitikk.

Har RV nokon fordel framfor andre parti når det gjeld å bli eit verkeleg kvinneparti?

- Enda så mange reformar som har vore prøvd opp gjennom historia, så opplever kvinner framleis skvisen med lite fritid og lite egne pengar. Det handlar om organisering av samfunnet. Berre RV seier noko om at kvinnekrava krev eit nytt samfunn.

re på arbeidarklassen

Hva skjer 8. mars?

VADSØ

I Vadsø blir det 8. mars møte på Vadsø museum på formiddagen.

TROMSØ

I Tromsø blir det tog fra Stortorget kl. 14.00.

Om kvelden blir det kvinnefest, et samarbeid mellom Kvinnefronten og org. Verdens kvinner.

TRONDHEIM

I Trondheim blir det tog fra Ytre kongsgård kl. 14.00.

Åpen kafe fra 10.00.-18.00. i Suhm huset, bak Vitenskapsmuseet.

Fest om kvelden fra kl. 20.00. Veitas sene.

BERGEN

I Bergen blir det torgmøte kl. 13.00. på Torgalmeningen.

Tog avgang kl. 14.00.

Fest om kvelden fra kl. 19.00. Verftet.

STAVANGER

I Stavanger blir det tog fra Nytorget kl. 15.00.

Apell på Torget etter toget.

Fest om kvelden fra kl. 20.00. Cafe Sting.

HAMMERFEST

I Hammerfest blir det Torgmøte fra kl. 12.00.-14.00.

OSLO

I Oslo blir det tog fra Youngstorget kl. 15.30.

Familie program med Humorteateret på Det Åpne Teater kl. 13.00.

Fest på Det Åpne Teater kl. 19.00.

Den nyvalde leiaren er hverken kvinne eller arbeidar, men skal likevel styra partiet mot å bli et kvinne- og arbeidarparti. Mange sjår på dette som eit umogleg prosjekt, men Aslak er optimist. Han trur RV skal vekse seg stort.

Er du feminist?

- Ja. I den meininga at feministisk ideologi handlar om kvinnefrigjering i motsetning til ein likestillingsideologi. Og eg er for sær-eigen kvinneorganisering.

Kva blir viktigaste kvinnepolitiske sak for RV i 97?

- 6-timarsdagen. - Berre 6-timarsdag med full lønnskompensasjon kan tena til å forandra dei strukturane som held kvinner fast i økonomisk avhengigheit og dobbelt-arbeid. Det er eit krav som på sikt kan bidra til kvinnefrigjering.

Kvifor møter kravet om 6-timarsdagen motstand og/eller likesæle hos menn?

- Det finst heldigvis RV-menn som har reist kravet. Men eg trur somme menn føler det som eit trugsmål mot sin eigen yrkes-identitet. Så er det dei meir likesæle, det har aldri blitt definert som eit "mannskrav", og dei same mekanismene verkar i RV som elles i samfunnet.

Kva må til for å hindra at Marit blir eit kvinnepolitisk alibi for RV-leinga?

- Trur det er to grøfter vi kan falla i. Den eine er at Marit "tar kvinnepolitikken", og vi andre slepp. Den andre er at ho ikkje "får lov til" å driva med anna enn kvinne-politikk. For å unngå den første må vi ta den kvinnepolitiske debatten inn i dei styrande organa. Eg vil ikkje akseptera at Marit og kvinneutvalet skal leggja lina for kvinnepolitikken. Eg vil ha desse spørsmål i AU og landsstyret og gjera kvinne-politikken til RV sin eigedom. Samstundes må vi sørga for at kvinnepolitikken ikkje blir noko på sida av "den eigentlege RV-politikken". Det skal vi få til, folk er interesserte, seier ein optimistisk RV-leiar som kan fortelja at det han har mest erfaring med frå både EU-kamp og interessekamp på Universitetet er kvinne-politikk, og minner med same om at RV må sørga for å markera kampen for velferds-staten som ei kvinnepolitisk sak.

- For å unngå at Marit blir "berre kvinnepolitisk" er det også viktig å utvikla ein kollektiv arbeidsstil, slik at ho får frigjort kapasitet til å vera heilheitleg politisk. Det må vera reelt at ho som nestleiar kan fungera som RV-leiar når leiaren ikkje er til stades. Marit har dessutan ein styrke på det faglege som eg ikkje har - det kan bety eit sunt avhengighetsforhold.

Korleis skal fleire kvinner kunna gjera seg gjeldande i RV?

- Kjønnskulturen i RV er roten. RV er altfor mykje dei einsame heltane sitt parti, mannlege parlamentarikarar som jobbar åleine 14-16 timar i døgnet, mange av dei utan familieansvar. Slike menn lagar modellar for korleis det "skal" vera - og skremmer jentene vekk.

- Skal RV bli eit bra parti for kvinner, handlar det om våre politiske standpunkt, organiseringa av det kvinnepolitiske arbeidet og om kjønnskulturen i partiet. Det siste er kanskje den største utfordringa. På det

mest ekstreme kan det sjå ut til at vi har ei motsetning mellom akademiserande menn og arbeidarkvinner - dobbelt under-trykking av kvinnene også i partiet. Her kan vi læra mykje av RU, som t.d. har mange gode erfaringar med å laga gute- og jentesamlingar for å motarbeida dei verste herskertechnikane.

- RV må bli eit parti som bryr seg om folk, som har eit forhold til folks daglegliv. Det er lettare å rydda plass til den mannlege akademikaren i kvinnepartiet enn å rydda

drivi med, fører til at det blir betre.

Du er sjølv yngre enn mange RV-menn ...?
- Det kan vel ha sine fordelar. Kvinnerørsla gjorde store framsteg på 60- og 70-talet. Dette har forandra samfunnet og tenkinga, eg og min generasjon har fått gratis ein del av det som generasjonen før oss måtte få slått inn med slegge.

Kva skal RV gjera i forhold til inn-vandrarkvinnene?

- Det veit eg altfor lite om. Men det viktigaste må vel vera det anti-rasistiske arbeidet, gi plass for alle som ein integrert del av det norske samfunnet.

Kva med den seksualiserte undertrykkinga?

- Ottar og RU fører kampane på gata, Kvinnefronten har stått for skoleringa. Her trur eg RV må vera med på å føra kampane i front, verka samlande. Og så er det viktig å skolera medlemmene til å føra kamp mot den seksualiserte undertrykkinga. Mange fleire er prega av pornoen enn dei som les den. Hennes og Mauritz-reklamen og Dagbladet spreier pornoen sitt kvinne-bilete. Eg trur opinionskamp - å visa folk kva det handlar om - er vel så viktig som forbod.

Korleis skal du feira 8.mars?

- Eg skal gå i tog, vera på landsstyremøte, ha kvinnepolitisk presse-konferanse, og så håpar eg det blir 8.mars-fest om kvelden.

Magnhild Folkvord & Nina Kristiansen

Den nye leiaren i Raud Valallianse tek partikulturen på alvor, og vil tilrettelegga for at forhalda for kvinner skal bli betre.

FOTO: MERETE ROSENBERG

plass til den kvinnelege industriarbeidaren i eit mannleg akademikarparti.

- Eg har ein draum om at det skal bli mogleg å bruka medlemsmøta i RV til å rekruttera medlemmer, og at dei skal trivast. Våre diskusjonar må handla om politikk på ein slik måte at folk kjenner seg att. Vanlege folk må kunna vera leiande i partiet.

Kva vil du gjera med dei frustrerte mennene som blir redde når kvinner får makt?

- Kan vi ikkje få Jorun Gulbrandsen til å komma og snakka om Kari og Ronny? Eg har tru på at problematisering av eiga rolle vil hjelpa. Den grunnleggjande skoleringa som ml-mødrene, kvinnerørsla og RU har

Slå tilbake sex-industriens offensiv!

Idag rekrutteres det i høyt tempo til porno- og prostitusjonsindustrien. Fler og fler menn blir gjort til kunder og fler og fler kvinner til varer. Kapitalen har behov for å utvide markedet og å finne nye markeder, og kjønnsmarkedet er et område hvor du kan skape enorme profitter uten særlige investeringer og med svært billig arbeidskraft. Pornindustrien har satt inn sin offensiv for å få deg til å bli pornokjøper og horekunde.

Bordellene er en lettere vei inn i prostitusjon. Nye Lek er en enkel måte å komme inn i industrien på. All dagligvarepornoen reklamerer med kjappe penger hvis du stiller opp til noen "vakre bilder av nakenhet". Denne reklamen, sammen med fortellinger i Det Nye om "den lykkelige hora som er student og selger kroppen sin for å slippe studielån", gjør det til et mer lettvent, spiselig og tilgjengelig valg for desperate jenter å selge kroppen sin.

Tilbakeslag

I Norge har mange års pornokamp gjort det svært vanskelig å være åpent for porno. Det har vært vulgært, kvinneundertrykkende og umoralsk. Men dette er iferd med å forandre seg som et resultat av pornokapitalens offensiv. I 1997 har Dagbladet helsides farge-annonser for Nye Lek (som har blitt anmeldt for pedofili) og Aktuell Rapport (som Rød Ungdom aksjonerte mot ifjor fordi de hadde "Kom og voldta meg" på forsida). Statskanalen sendte nylig et ungdomsprogram, i beste sendetid, i serien "U-trip-pel", denne gangen om "3 Ekshibisjonister"; en pop-stjerne, en skuespiller og en stripper! Lille-søstra mi var på russekro i år og så gjørmebryting "For første gang i Norge!". Det Nye og Stimorol turnerer land og strand rundt med misse-show og moteoppvisning blanda med konserter og dans på lokalet. Du kan kjøpe russiske damer i campingvogn i Alta eller nøye deg med å ronke til en Pamela-plakat der du kjører på E18.

Kvinner er til for menn. Kvinner veit det og menn veit det, og daglig gjenskapes dette syke maktforholdet. Den kyniske utnyttinga av kvinnekroppen blir mer og mer dagligdags og trivelig. Intellektuelle 20-åringer og 40-åringer koser seg med Cupido, syns SM er litt frekt og det er mer og mer vanlig å mene at "folk må få gjøre som de vil". Hvis jentene vil selge kroppen sin - hvorfor skal jeg hindre dem? Hvis menn vil kjøpe sex - skal jeg ha rett til å si at det får du ikke lov til?

Salget av kvinnekroppen har aldri vært mer omfattende og mer akseptert enn i verden i dag - porno og prostitusjonsindustrien er verdens tredje største industri etter våpen og dop! Kvinner og barn selges i hver minste avkrok, fra Grønland til Finnmarksvidda, i Nepal og på Cuba. Millioner av utfattige, desperate kvinner og barn går til grunne i den djupeste fornødelse hvert år.

Bordeller

I Norge er det ikke så ille, sier mange. Vi har noen bordeller, javel, men der er det relativt ålreit å være - bedre enn på gata? Feil. Bordel-lene skaper flere gateprostituerte, ikke færre. De utslitte, narkomane som bordellene ikke vil ha lenger får ikke fallskjermer - de ender i Kongens gate. Og drivkraftene bak bordellene har aldri hatt som hensikt å gjøre forholda bedre for de prostituerte - bordellene er til for å bedre tilbudet til kunde-

ne. Det blir mer smittefritt og renslig, lett tilgjengelig og behagelig å kjøpe sex. I Oslo selges voldtekt for 5 millioner kr. i døgnet, 1,8 milliarder årlig (Økonomisk Rapport juli-93). Hver sjuende norske mann har hatt sex med prostituerte, i følge seksualvanerapporten fra 1993.

Sikkerhetsnett fjernes

Vi må regne med at salg av kvinnekroppen vil øke i åra framover. Med raseringa av velferdstøtten forsvinner store deler av kvinners sikkerhetsnett og arbeidsplasser. Så lenge makta i Norge følger den samme økonomiske politikken

tuere seg velger det mer enn de tvinges til det. Det er når dette sikkerhetsnettet nå blir fjerna og "seksual-liberalismen" (d.v.s. pornoideologien) skyller inn over oss at det virkelig kan bli tilstander også her i landet.

Det er ikke pessimistisk å forestille seg norske kvinner til salgs i campingvogner i Sibir. Det er logisk å spå "red light districts" i alle de store norske byene. Det er sannsynlig at mange flere kommer til å finne bilder av søstre og venner i pornobladene i Narvesenhyllene, og at flere av naboen får seg postordre-koner og drar på sex-turer til Øst-Europa og Asia.

Fra et av de mange pornobål kvinnebevegelsen har laget opp i gjennom tidene

ARKIVFOTO

som i EU er det begrensa hvor lenge Norge kan holde seg utafør utviklinga ellers i Europa. I EU er arbeidsløsheten på 20 millioner (og den øker), og kvinner står bakerst i arbeidskøen og har trygderettigheter vi i Norge får bakoversveis av. Avlivinga av distrikts-Norge fortsetter og kvinner og jenter flytter fra bygdene i hopetall - inn til byen der framtids-utsiktene ikke er særlig mye lysere.

Disse utviklingstrekkene er ekstremt farlige for kvinners økonomiske sjølstendighet - og det er nøkkelspørsmålet. Omfanget og utbredelsen av salg av kropp henger sjølsagt sammen med graden av økonomisk uavhengighet blant vanlige kvinner. Men det henger ikke bare sammen med penga. Det er i liten grad sånn i Norge at kvinner må prostituere seg eller bli pornomodell for å ha noe å leve av. Foreløpig finnes det til en viss grad et statlig sikkerhetsnett, og de som prosti-

Resultatet av denne utviklinga er ikke bare nedverdiggelse for kvinnene i sex-industrien, salg av kropp har gjennomgripende konsekvenser for livene og levekåra til alle kvinner og alle menn. For pornoen er ikke bare en vare, det er en ideologi. Porno er åpen propaganda for at kvinner er mindre verdt, at kvinner ikke egentlig er mennesker, at kvinner er til for å brukes - av menn. Så lenge dette kvinnesynet selges og forbrukes vil det legitimere at kvinner har lav lønn, at kvinner blir voldtatt og mishandla, at det ikke gjøres noe med at spiseforstyrrelser er den vanligste dødsårsaken blant unge jenter i Norge i dag (!) og at kvinner legger ned tusenvis av timer i året på gratisarbeid i hjemmene.

Sex-industrien spiller også en viktig rolle i å lenke menn i det arbeidende folket til klassefienden spesielt i tider da levekåra for menn også blir værre, sånn som nå. Kapitalen trenger sårt til av-

ledningsmanøvre og synd-ebukker når folk får det værre. Kvinneforakt eller rasisme, effekten er den samme. Gjennom den seksualiserte undertrykkinga, enten det er som horekunde eller voldtektsforbryter, kan menn føle seg store, de kan ta ut sine frustrasjoner på en som er enda lavere enn de sjøl føler seg. De sparker nedover, ikke oppover, og eierne gnir seg i fornøyde i hendene.

Et annet sentralt punkt er hva den seksualiserte kvinneundertrykkinga gjør med kvinners sjølbilde. Trakkaseringa, overgrepene og volden som de aller fleste kvinner merker i større eller mindre grad, og som de i hvertfall frykter, gjør at kvinner også ser på seg sjøl som annenrangs mennesker. "Skammen klistrer seg til ofrene". Overgrepene tar bort sjølrespekten og dermed også kampkrafta.

Kapitalismen er ganske lur: Gjennom kvinneundertrykkinga får den ene delen av folket til å holde den andre nede. Den seksualiserte volden er i sin funksjon menns fysiske kontroll over kvinner. Det er som med klassestaten - et voldsapparat er en nødvendig forutsetning for at undertrykkinga kan fortsette.

Utviklinga går altså i retning av mer kjønns-handel, en ytterligere splitta arbeiderklasse og en råere kvinneundertrykking. Men dette er bare en mulig utvikling. Den andre muligheten er at kampen mot salg av kropp blir organisert, intensiv og strategisk, og at vi gjennom kamp klarer slå tilbake pornoen og prostitusjonen.

Hva kan vi gjøre?

RV må ta opp og lage bråk om pornosalg, stripping, seksualisert reklame, mishandling, spiseforstyrrelser, voldtekt osv. i kommune-styrene, fylkestingene og på Stortinget. RV kan gjøre disse spørsmålene til samfunnsproblemer, ikke bare private anliggende. RV har også et spesielt ansvar for å reise kampen i fagbevegelsen, ikke bare i form av nedringing av pornobilder på arbeidsplassene, men gjennom anti-porno vedtak i foreninger både lokalt og sentralt, innlegg i medlemsbladene osv.

For RV bør et viktig redskap i kampen være Aksjon Mot Salg Av Kropp, som organiserer aktivister av begge kjønn til kamp mot alle former for seksualisert undertrykking. AMSAK finnes mange plasser rundt om i landet og kan startes på mange fler. Det er stort behov for en samling av motstanden, og i dag er det AMSAK som best fyller den oppgaven.

Mot pornokapitalens offensiv må vi sette inn en motoffensiv! Kampen må handle om kvinners økonomiske sjølstendighet, enhet i arbeiderklassen på det undertrykte kjønnets premisser, å styrke kvinners sjølbilde og kampkraft, og å oppnå verdigere, tryggere liv også under kapitalismen.

For mer informasjon om AMSAK, kontakt Hege Bae Nyholt, telf.: 73 50 52 88

Marte Michelet

Europeisk marsj mot EU-politikk

21.-22. februar samla over 600 menneske frå heile Vest-Europa seg for å planleggja ein all-europeisk protestmarsj mot EUs regjerings-konferanse og fylgjene av EUs økonomiske politikk.

Kapitalen, høgrekraftene og leiarane av sosialdemokratiet har forlenget organisert seg på europeisk nivå. EU har vorte det viktigaste kjerøyet for politikken til eigarklassen og høgresida, til dømes gjennom konvergenskrava til den økonomiske unionen, som tvinger fram kutt i offentlege budsjett i heile Vest-Europa. Det har ikkje vore fritt for motstand, korkje i nei-landet Noreg, tja-landet Danmark, streikelandet Frankrike eller andre stadar, men motstanden har ikkje klart å organisera seg på europeisk nivå.

Dette er i ferd med å endra seg. 21.-22. februar var over 600 menneske samla i Brussel for å planleggja ein "Europeisk Marsj mot arbeidsløse, usikre arbeidstilhøve og sosial utstøytning". Langs 11 ulike ruter skal folk frå heile Europa marsjera mot Amsterdam, kor marsjen er tenkt avslutta med 50 000 folk i demonstrasjonstog under regjeringskonferansen 14. juni. I fylgje arrangørane var over halvta av dei 600 som samla seg i Brussel i helga sjølv arbeidslause. Elles var forsamlinga prega av radikale fagforeningsfolk og alle slags sosialistar, og dei kom frå alle EU-landa, pluss Noreg og Egypt.

Ideen til den europeiske anti-Maastricht-marsjen oppstod etter at den franske organisasjonen Mouvement National des Chomeurs et Precaires (marsj for arbeidslause og folk utan fast arbeid) hadde organisert ein marsj frå fem ulike delar av Frankrike og avsluttande demonstrasjon med over 20 000 folk i Paris, i juni 1994.

-Ei dame frå Irland sa mest på spøk at vi lyt gjera dette på europeisk nivå, og den ideen tok vi på alvor. Vi tok kontakt med fagrørsla og organisasjonar for arbeidslause i andre europeiske land, og hadde den fyrste samlinga (Florence) i juni 1995. Etter det har vi hatt eit europeisk koordineringsmøte og bygd større nettverk fram til vi no samla over 600 folk i Brussel,

fortel Jean Dessesard frå Mouvement National des Chomeurs et Precaires

Konferansen i helga dreiv ikkje berre med praktisk planleggjing av marsjen mot regjeringskonferansen i Amsterdam. Det var seminar og ordskifte om arbeidsløse, fleksibilisering, boligproblem, forsvar for velferdsstaten, asylrettar og rasisme, pengeunionen, særleg kvinnokrav med meir. Serleg vart det lagt vekt på samanhengen mellom arbeidsløysa og åtak på faglege rettтар.

-For å nå målet om meir fleksibel arbeidskraft og ein deregulert arbeidsmarknad tek regjeringane i bruk verkemiddel andsynes dei arbeidslause. Innstramming i trygdeordningane og overgang til såkalla aktive tiltak pressar arbeidslause til å godta alle slags elendige arbeidskontraktar, og gjer dei til nett slik fleksibel bruk-og-kast-arbeidskraft som eigarane ynskjer seg. I neste omgang verkar denne utviklinga inn på fagrørsla si evne til å kjempa for ordna arbeidstilhøve og mot kortidskontraktar, seier økonom og sosiolog Anne Gray til Klassekampen. Det var brei semje mellom deltakarane om at fagrørsla må gjera ein større innsats for å organisera dei arbeidslause.

Startskotet for den europeiske marsjen går 14. april, altså to månader før regjeringskonferansen i Amsterdam. Fram mot 14. juni vil det bli skipa protestmarkeringar både langs marsjrutene og andre stadar i Europa. Og ingen av dei over 600 deltagarane hadde tenkt at kampanjen mot arbeidsløysa skal avsluttast ved demonstrasjonstog i Amsterdam.

-Vi skal byggja ei kraft som ikkje stoppar den 14. juni. Vi skal bera fram røysta til dei som ikkje blir høyrde i dag; dei arbeidslause, dei utstøtte, arbeidarane som er skremde til tystnad av den høge arbeidsløysa. Vi skal avskaffa arbeidsløysa og ta makta frå dei som profitterer på ho, var avslutningsord frå ordstyrerbordet.

Magnus Engen Marsdal

Kvinnekrav i den europeiske fagbevegelsen

Eit av seminara under førebuingsskonferansen til den europeiske marsjen mot arbeidsløse handla om "særskilte kvinnekrav". Ei fransk kvinne heldt innleiing om situasjonen for kvinner i arbeidslivet og i arbeidsløyskøa, i Frankrike og Vest-Europa. Folk frå ei rekkje europeiske land, stort sett kvinner, tok del i ordskiftet, og her fylgjer eit slags referat frå det som vart sagt.

Dei siste 30 år har stadig fleire kvinner kome ut i løna arbeid. I fylgje innleiaren sank talet på mannlege tilsette i Europa frå 83 til 81 millionar mellom 1965 og 1992. Talet på kvinnelege tilsette auka frå 40 til 54 millionar. Det er serleg innan tertiærnæringsane at veksten i kvinnearbeidsplassar har kome, og mange av desse arbeidsplassane er prega av deltid, usikre arbeidsvilkår og dårleg arbeidsmiljø.

Arbeidsmønster

I Frankrike køyrast no ein ideologisk offensiv for deltidsarbeid som ei løysing på arbeidsløysa. Deltid har tidlegare vore lite brukt i Frankrike,

men no er dette i endring og ein freister etterlikna tilhøva i Storbritannia og Nederland, kor dette er langt meir utbreidd.

Vest-Europeiske kvinner sitt arbeidsmønster kan delast inn i tre grupper.

I Irland, Italia, Hellas, Spania og Luxemburg er det vanleg å ikkje ha jobb etter at du har gifta deg

I Storbritannia, Tyskland og Nederland er det vanleg å ha eit avbrekk frå tidleg i tjuetåra og fram til ungane er blitt vaksne, altså når du er i 40-åra

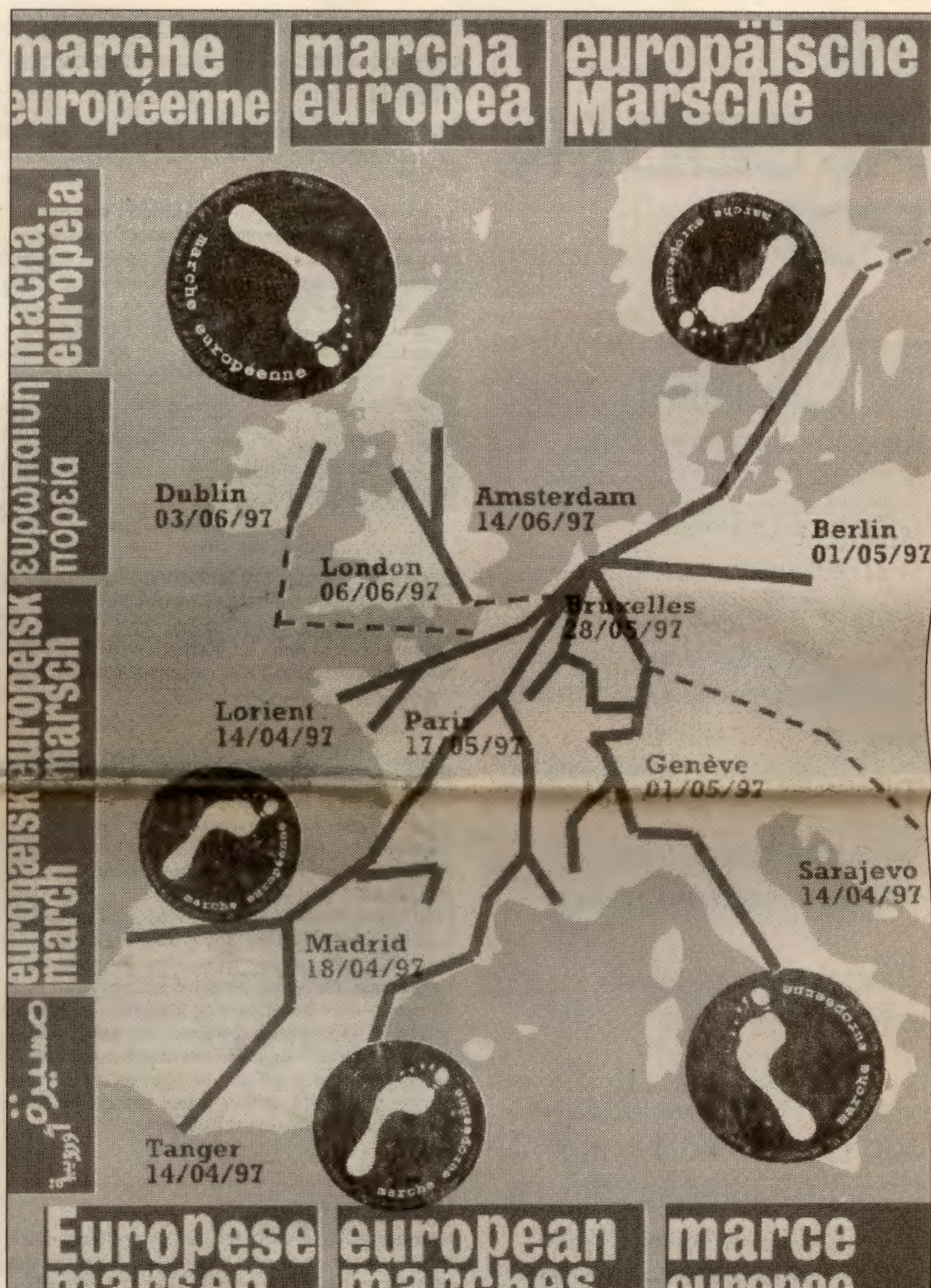
I Skandinavia, Portugal og Frankrike er det vanleg å vera dobbeltarbeidande heile tida, altså lønsarbeid og arbeidet i familien.

Arbeidsløse

Kvinner i Vest-Europa har prosentvis ei høgare arbeidsløse enn menn, 11,8 prosent mot 8,7 prosent. Eit klårt unnatak er Storbritannia, kor den mannlege arbeidsløysa er 7,8 prosent og den kvinnelege 11,4.

I Belgia, Tysland, Hellas, Irland og Italia ligg kvinnes arbeidsløse mellom 10 og 16 prosent, i Spania er talet 31, 4 prosent. Mellom unge kvinner, under 25 år, er tala langt verre. Over ein tredel i denne gruppa er arbeidslause i Hellas og Italia, medan talet for Spania er 55 prosent. Arbeidslause kvinner har lågare trygd enn menn, grunna lågare arbeidsinntekt.

Kortidskontraktar er på kraftig frammarsj i

Frankrike. Dei siste åra har kontraktar som varer under ein måned hatt ein auke på over 40 prosent, medan kontraktar på meir enn seks månader har gått attende med åtte prosent. 88 prosent av dei som arbeider deltid i Frankrike er kvinner, i dei vest-europeiske landa varierer dette talet frå 76 til 95 prosent.

Velferd og løn

Slike tal og statistikkar danna grunnlaget for eit ordskifte om kva særleg kvinnekrav som må stillast i kampen mot arbeidsløse og usikre arbeidstilhøve. Kravet om likeløn og heving av kvinneløna blir sett på som eit heilt sentralt krav for arbeidslause kvinner òg, sidan det er løna som danner grunnlaget for trygda. Utbygging av velferdsordningar stod heilt sentralt i ordskiftet, både fordi dette vil skapa kvinnearbeidsplassar og av di offentleg omsorg for barn og gamlingar er ein forutsetnad for at kvinner skal kunna gå ut i løna arbeid på lik line med menn.

Arbeidstid

Reduksjon av arbeidstida er òg mykje diskutert, både som kvinnekrav og som klassekrav. Det verkar likevel som om debatten står ganske ulikt den norske, i dei fleste europeiske land. Ein ting er at kravet om redusert arbeidstid berre sekundært vurderast som noko særskilt kvinnekrav. Dette er særleg tydeleg gjennom at INGEN av deltakarane på konferansen snakka om redusert

dagleg arbeidstid, eller 6-timars arbeidsdag. Det er stort sett redusert arbeidsveke som blir diskutert, og av nokre til og med redusert årleg arbeidstid. Synet på 6-timarsdagen som eit naudsynt krav for å betra kvinner sin livssituasjon, av di situasjonen med dobbeltarbeid gjer at den daglege arbeidstida lyt reduserast for at arbeidslivet skal bli meir tilpassa kvinner, er lite utbreidd.

For det andre er dei færreste så offensive at det er snakk om å krevja nokon 6-timars dag. 35 timars arbeidsveke er eit meir utbreidd krav. Prinsippet om at det skal vera full lønskompensasjon står derimot sterkt, ingen verka å vera innstilt på å "dela arbeid" på kapitalen sine premisser; med redusert løn. Ei påpeiking som mange av dei europeiske kvinnene kom med var at krav om redusert arbeidstid alltid må kombinert med krav om utbygging av offentlege tenester. Ei dame sa det slik:

-Eg er på ingen måte interessert i å få redusert mengden løna arbeid berre for å få meir uløna arbeid i familien. Vi må ikkje godta ein arbeidstidsreform ovanfrå som smir ei endå sterkare lenkje til kjøkkenbenken for oss.

Magnus Engen Marsdal

Et mannsdominert - et kvinneparti

RV ARBEIDER FOR:

-Å få bort massasjeinstitutter og topplausbarar.

-Atten måneders svangerskapspermisjon med full løn og opptening av feriepenger og pensjonspeng. faren må få sjølvstendig rett til opptening av fødselspengar.

-Å fjerne daglegvarepornografien

-Statleg stønad til krisesentra

-At kvinneløna skal kome opp på same nivå som løna i mannsdominerte yrke. På den måten vert det lettare for kvinner å forsørgje seg sjølve. Økonomiske argument for for ulik arbeidsdeling i heimen vil dermed falla bort. Det er ikkje lenger "naturleg" kven det er som er hovudforsørgjaren.

-At kvinnekrimineringar og reglar for opparbeiding av pensjon og trygderettar vert endra.

-Eit forsvar av dagens abortlov

Vi ønsker med denne innledinga og beskrive de faktiske forholdene i dagens samfunn og streke opp hvordan dette utfordrer RV som parti.

Vi påstår at kvinneundertrykkinga i samfunnet skjerpes. I kvinnebevegelsen har vi ofte sagt at den økonomiske situasjonen til enslige mødre gjenspeiler hvordan samfunnet verdsetter kvinner. Ser vi på statistikken som viser inntekt per forbruksenhet, viser den tydelig at enslige forsørgere med barn har havnet helt på bunn! For 1994 er tallet 85 844. Selv enslige mellom 65 og 85 år har høyere disponibel inntekt enn enslige forsørgere. Slik var det ikke for 10 år siden. Så kvinners mulighet til å klare seg økonomisk sjølvstendig har gått sterkt tilbake i regjeringa Harlem Brundtlands tid.

Kvinner, lønn og arbeidstid.

Kvinner tjener idag 57% av menns lønnsinntekt. Lønnsforskjellen alene er ca. 80%, resten er grunna av at kvinner snor arbeidet rundt familien, dvs jobber deltid. Kvinnelønn må derfor sees i sammenheng med arbeidstid.

Kjønnskontrakten.

Vi har en arbeidsdeling i samfunnet som bygger på at kvinner har hovedansvar for hjemmet, og mannen for å forsørge familien ved lønnsarbeid. Denne kjønnskontrakten ligger i bunn av samfunnet vårt. At mange kvinner har gått ut i arbeid siden 70-tallet, har ikke endra på dette forholdet. Samfunnet har heller ikke organisert arbeidslivet slik at det passer for kvinner med f.eks. barn. Dette har kvinner måttet gjøre sjøl. Vi organiserer barnepass og dagene våre slik at vi klarer både jobben hjemme og ute. Skvisen damer kommer i pga alt dobbeltarbeidet, løses i større og større grad privat: Isteden for kortere daglig arbeidstid, jobber svært mange kvinner deltid eller får seg privat hushjelp.

Velferdsstaten.

Kvinner er også avhengig av et velferds-samfunn i større grad enn menn. For hvem er det som tar gratis-arbeidet hvis ikke det offentlige gjør det?

Derfor er angrepene på velferdsstaten så dramatiske for kvinner. Det er viktig her å si at mange av de tjenestene som nå privatiseres eller forsvinner, i utgangspunktet kunne ha vært bedre.

Skulle samfunnet vært organisert også for kvinner i arbeidslivet, burde vi ihvertfall ha hatt en sterk offentlig sektor, full barnehagedekning og gratis barnehager, ei arbeidstid å leve med og ei lønn å leve av.

Politisk deltagelse.

Dette er viktig også i forhold til kvinners mulighet til å delta i det politiske livet. Det er ikke mange småbarnsmødre i ledende posisjoner i samfunnet. Dobbelt/ trippelt arbeidet spiser opp kreftene våre. Dette blir fremstilt som individuelle valg under parola "Prioritere barna mens de er små". Hvis vi da prioriterer barna, og er lenge borte fra jobben, kan jobben være borte når du kommer tilbake. Eller du kan se langt etter å bli prioritert når det er snakk om etter- og videre utdanning. Det samme kan skje hvis du såkalt "velger" å jobbe deltid.

Sammenheng i politikken.

Hvor sterke er vi på å få fram helheten og sammenhengen på disse sakene? Mange av oss står

overfor barnehagedlegginger. Vi ser hvordan barnehage-prisene skyter i været. Regjeringas 6-årsreform som betyr at mange av oss må betale for skolen. Hvordan knytter vi dette til kampen mot den seksualiserte undertrykkinga. En kamp som vi må føre både på samfunns- og individnivå.

Kvinner er jo salgsvare. Både rent fysisk i pros-

Fleksibilitet.

Resultatet dersom LO vinner fram, noe som gjerne kan skje, er at vi kan få arbeids-tidsordninger som diskriminerer kvinner i enda sterkere grad. Fleksibilitet vil bety at ingenting lengre er unormalt, slik at tilleggene for ubekvem arbeidstid også vil forsvinne.

Kvinnbevegelsen må samles og mobilisere massene.

ARKIVFOTO

titusjonen og i pornoen, men også i media generelt. Media forsterker kvinners underordna stilling i samfunnet, ofte gjennom spekulative oppslag. Men ser vi på kvinners innsats med klærne på, er det ofte usynliggjort.

Hvor står kampene i dag ?

Mange kvinner har reist seg. Vi har opplevd en økende kvinnebevissthet f.eks. i fagbevegelsen, kanskje spesielt i de typiske kvinnefagforbunda. Samtidig opplever vi at kvinnekraftene våre enten blir kjønnsnøytralisert eller privatisert.

Kjønnsdelt arbeidsmarked.

For oss handler kvinneløna om at kvinner generelt er mindre verdsatt enn menn. I forrige lønnsoppgjør ble forbunda kjøpt med en total høy - alt er jo relativt - fellespott som skulle deles ut lokalt. Det bygger på en ide om at urettferdige lønnsforskjeller fins på den enkelte bedrift eller institusjon. Sånn er det jo ikke. Mye av forskjellene ligger nettopp i det kjønnsdelte arbeidsmarkedet. Dermed vil sjelden slike tiltak virke positive totalt for å heve kvinneløna. Erfaringene fra forrige oppgjør tyder på at dette ble mer ledertillegg enn heving av kvinnelønn.

6 timers dagen.

Kravet om 6-timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon har fått ny vind i seila. LO møter dette med masse snakk om deling av arbeid og arbeidstidsordninger som passer i den livsfasen du er i. 6-timersdagen er bare for småbarnsforeldre. Igjen en kjønnsnøytraliserende. Men LO er ikke aleine, deler av SV er aktive støttespillere.

Det er heller vi som har problemet med å stå forholdsvis aleine i det partipolitiske landskapet om fortsatt å forsvare kvinnekraftene. Men også mange av våre egne menn snakker om mer fleksible løsninger, f.eks. 30 timers uke på 4 dager.

Likestillings avtaler.

Ved forrige tariffoppgjør ble en av hovedsakene for LO likestillingsavtaler på den enkelte bedrift. Slik kan vi få muligheten til å bruke aggresjonen vår over urettferdigheta til å "dille" med lokale saker og papirer. Kanskje kan vi til og med vise til et eller annet bra resultat lokalt. Men hovedsida er at dette er en god avlednings-manøver fra manns-samfunnet.

Kunnskap og teori.

Det kreves enormt mye fra damene når det gjelder kunnskap, teori og å snakke sammen for å kunne stå sammen mot alle disse avledningsmanøvrene og privatiserende tiltakene som makta kommer med. Kvinner på tvers har de siste åra blitt organisert med suksess. Dette er kjempeflott og må følges opp. Men kvinner på tvers har også sine begrensninger. Det er et uformelt forum for kvinner for å kunne samle seg i kampen i fagbevegelsen.

Et annet samfunn.

Vi går mye lenger. Vi slåss ikke bare for reformer som er bra for damer. Vi vil ha et annet samfunn. Samtidig er det sånn at de erfaringene kvinner i denne bevegelsen gjør, denne kunnskapen de etterhvert får, kan bli sprengstoff og helt avgjørende i kampen for et annet samfunn. Derfor må vi være der. Derfor må vi hele tida analysere, studere, synliggjøre, diskutere med damene for å utvikle dette opprøret. Vi må være istand til å ta initiativ, til å gå i spiss. Er vi det i dag? Programmet vårt er forholdsvis bra på kvinne-perspektivet. Det er sikkert mye som kan gjøres med det også, men andre ting er langt viktigere.

rt parti i dag i morgen?

Kvinnepolitisk erklæring 95.

Det er fristende å sitere noe fra den kvinne-politiske erklæringa som ble vedtatt på forrige landsmøtet "Fra festtaler til handling". Den startet slik:

"Et revolusjonært parti som arbeider for et sosialistisk samfunn og full kvinnefrigjøring kan ikke sette bort all type politikk som kan få stempelet kvinne til noen som er ansvarlig for dette området og tro at det blir kvinnefrigjøring og bra politikk ut av det.

I et revolusjonært parti må kvinne-espørsmål og kvinnevinkling være noe som også er integrert i helheten, i alle politiske saker. Det må være viktig både for "faglig gutta" og for "bordellaskjonistene" å utvikle feministisk teori og politisk praksis som kan drive kvinnefrigjøring fram.

Dette innebærer at bl.a. velferdsstaten, sekstimersdagen, kvinnelønn og seksualisert undertrykking er "mannesak" såvel som "kvinnesak" og dermed er hovedoppgaver for hele partiet.

For at RV skal være et kvinneparti gjenstår det mye både organisatorisk, ressursmessig og politisk."

Kvinneutvalg.

Det gamle kvinneutvalget fikk til en del. Vi våger den påstanden - kanskje syns noen den er litt drøy - at vi verken hadde hatt samordningsgruppa for 6-timersdagen eller Aleneforsørgere mot velferdsmeldinga idag, hadde det ikke vært for det gamle kvinneutvalget.

Kvinnekonferanse.

Det var nemlig kvinneutvalget som trakk opp 6-timersdagen på RV's kvinnekonferanse som var en voldsom inspirasjon og fungerte veldig mobiliserende for mange av damene i RV. Dette førte til at stortingsgruppa inviterte til et lite møte med folk fra faglig utvalg, kvinneutvalget og fagbevegelsen. Seinare ble det flere seminarer. Faktisk lærte dette første møtet oss mye om mulighetene RV kunne ha på stortinget i forhold til å få folk til å komme til våre arrangementer. Det første eneforsørgerseminaret var i hovedsak etter initiativ fra kvinneutvalget og i samarbeid med enkelte i stortingsgruppa. Etter at utvalget ble nedlagt, fortsatte stortingsgruppa likevel

dette arbeidet.

Vi syns dette er en viktig påminning om hva vi kan få til. Dette forteller oss hvor viktig det er at damene i RV samles.

Kvinner i RV.

Vi kommer ikke utenom å spørre åssen det er å være kvinne i RV. Med den debatten gutta fører på KK-forum, er det ikke særlig fristende å stik-

Kvinner er overrepresentert i lavtlønnsyrker

ARKIVFOTO

ke hue fram. Blir noen gang kvinner bra nok, innenfor dette samfunnet?

Kjønnskontrakten som gjør oss annenrangs, ideologien i samfunnet og fra media om hvordan vi

skal se ut, hvordan vi skal oppdra barna våre, hvordan vi skal pynte hjemme, hva vi bør få med oss på TV'en, hvordan vi skal bli flinkest mulig på jobben og ikke minst bli flinke til alt på en gang, preger selvfølgelig oss også. RV kan aldri bli noe fri sted fra samfunnet, men vi tror at forholdene for kvinner i partiet kan og må bli bedre.

Videre arbeid.

Dette må være et utgangspunkt når vi skal få damer til å jobbe sammen i partiet. Vi damer har behov for å drive politisk arbeid sammen som gir oss overskudd og styrke. Vi må få til en kollektiv arbeidsstil som gjør det mulig for mange kvinner å ta på seg oppgaver i partiet, samtidig som vi skal ha tid til å leve ut mange andre sider av oss sjøl. Vi må finne smidige løsninger som passer damer. Vi må ha møtestil og type verksted som fungerer. Ikke ensomt nattarbeid på PC.

Vår målsetting må være at vi i den neste toårsperioden kommer videre på disse utfordringene. Kvinne nettverk, kvinneutvalg, kvinnekonferanser lokalt og sentralt er noen stikk-ord. Kontakt og debatt via internett er en ide.

Utfordring.

Som en avslutning har vi lyst til å komme med noen utfordringer til hele partiet, for menn må også ta sin del av ansvaret her, at vi må finne svar på følgende:

- Hvilke konkrete mål skal vi sette oss på kort og lang sikt, i valgkampen og i LM perioden?
- Hvordan reise kvinnebevisstheten i hele partiet?
- RV er et mannsdominert parti idag. Skal vi bli et kvinne parti imorgen?

Mai Gythfeldt og Marit F. Danielsen.

RVs kvinneutvalg

I dokumentet "Veien videre" som ble vedtatt på RV's landsmøte slår vi bl.a. fast følgende

- RV skal være et kvinne- og arbeiderparti.
- Kampen for 6-timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon og heving av kvinnelønna er en av fire prioriterte områder i valgkampen.
- Vi skal videreføre fronten som er på gang mot privatisering.
- Vi skal gjenreise og styrke det særegne kvinnearbeidet.
- Arbeide for å forene hele arbeiderklassen på tvers av kjønn, nasjonalitet, sektor og bransje.
- Utvikle kvinne-nettverk.
- Styrke RV's arbeid med særegne kvinnesaker.
- Reorganisere kvinneutvalget.

For å ta det siste først. Det er et ønske fra mange damer i partiet om å etablere et sentralt kvinneutvalg. Det har også høy prioritet i ledelsen.

Men et kvinneutvalg alene kan ikke ta ansvaret for alt dette. Det er heller ikke meningen. Det har blitt sagt før og jeg sier det igjen: Hele RV må ta det som en stor utfordring å bli et kvinneparti. Ambisjonene til et kvinneutvalg nå må være å oppsummere hvor vi står, samordne det arbeidet som gjøres og bygge et nettverk mellom kvinnene i partiet. På lengre sikt må vi utvikle linjene i den daglige politikken. Vi trenger også å diskutere ideologi. Feminisme og marxisme må på dagsorden. Derfor ønsker jeg at vi kan få til en kvinne-studiesirkel på dette. Du er herved invitert til å bli med på dette prosjektet. Noen har allerede sagt ja til å være med i et Kvinneutvalg og det er plass til flere. Utvalget møtes i Oslo, ca. en gang i mnd.. Nettverks bygging blir jobb nr.1. Jeg tenker meg kontakter i alle lag og distrikter.

Disse kontaktene blir helt sentrale i arbeidet med å oppsummere og komme med innspill til videre arbeid. Mange kan knyttes nærmere til Kvinneutvalget, uten å sitte der fast. Det er flere muligheter idag, med post, fax, internett og telefonkonferanser. Husk, vi har en verden å vinne!! Ta kontakt, jeg treffes på RV kontoret.

Marit F. Danielsen

RV ARBEIDER FOR:

-At me skal nytta våre kommune-, fylkes- og stortingsrepresentantar til å føreslå og stø at 6-timers arbeidsdag vert innført som prøveprosjekt i heile landet.

-At fagforeiningar og kvinnerørsla heile tida skal setje 6-timersdagen på dagsorden.

-Tariffesta og lovsett 6-timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon for alle.

-Offentleg prevensjonsrettlegg og gratis prevensjon til alle.

-Full barnehagedekking, med gode offentlege barnehagar og fritidsheimar. Prinsipiellt meiner RV at barnehagar og fritidsheimar skal vere gratis, fram til det arbeider me for reduserte takstar.

-Nei til behovsprøving av barnetrygda

-Eit kraftig auka av løna i kvinnedominerte yrke

-Lik lønn for likt arbeid på tvers av yrkesgrensene

-Juridisk sjølvstende for innvandrerkvinner. Ingen utkastningar grunna skilsmål.

Hardangerkonferansen

Privatisering av barnehagesektoren i Stavanger Kommune

Siste helga i januar samla fagforeningsfolk frå heile landet seg i Odda, inst i Sørfjorden i Hardanger. Odda og Omland faglege sam-organisasjon freistar årleg å sette opp-osisjonen i LO i stevne til diskusjonar og sosialt samvere for å leggja konkrete planar for framtida. Tema denne gongen var utskiljing og privatisering, eit naturleg val utfira dei kampane som har stått i Oddasamfunnet det siste året, når Rio Tinto Zink og dei andre eigarane av hjørnesteinsbedrifta Norzink freista å sparka folk og skilja ut dei delane av produksjonen som ikkje kan kallast for "kjerneproduksjon". Samstundes ser samorganisasjonen i industribygda ut over sitt eige badekar og nytta konferansa til å peike på likskapen mellom utskiljinga og den privatiseringsbylgja ein ser i offentlig sektor. Møtelyden på 110 folk hausta av erfaringar frå Finnsnes i nord til Lista i sør, med innleingar som synte likskap og skilnader mellom utskiljingar forskjellige stadar, medan sporveiane, FO og ikkje minst førskole-lærarane stilte seg solidariske med kampa i privat sektor, samstundes som dei ga tungindustriens tiltvalde eit inn-blikk i dei problema dei sjølve sleit med.

Konferansa var prega av tverrpolitisk einighet om kor viktig desse kampane er og vert frametter. Nødvendigheita av ei allianse mellom privat og offentlig sektor vart framholdt av mange talare, og Leiar i Odda og Omland Samorg, Terje Kollbotn, tok sjølv dette opp i si helsing. Det som sett Hardangerkonferansa i ein kategori for seg sjølv er at ein vil bruka konferansa til aktiv mobilisering og aksjonering. Møtelyden samlast om eit skriv til media og LO-leiinga som understreka viktigheta av handling mot utskiljing, og som støtta seg til mindre-tallet i LOs Privatiseringsuttalelse. Ein ville gå imot ein kvar form for privat-isering, ikkje berre helse utdanning og omsorg. På dette viset ynskjer konferansa å piske LO leiinga til større aktivitet, og førebju LO-kongressen som skal taka stilling til fagrørsla sitt syn på velferds rettane. Signalet frå Hardanger er tydeleg, vern om velferdstaten, vern om dei faglege rettane og nei til oppstykking og utskiljing. No gjenstår det å se om dei gode orda vert tatt ut i handling fram mot LO-kongressen.

To av dei mange RV-arane tilstades på konferansen. Vidar Holm frå Akershus og leiar for konferansen Terje Kollbotn

FOTO: TROND MYKLEBUST

På Hardangerkonferansen i Odda var privatisering av offentlig sektor et sentralt tema. Privatisering rammer oftest de svakeste gruppene innenfor arbeidslivet, det vil si kvinnearbeidsplasser. Direkte ved at man mister arbeidsplasser og at lønns- og arbeidsvilkårene utsettes for press, men også indirekte gjennom det angrepet på velferdsstaten som privatisering representerer. Omsorgsarbeidet som ikke blir tatt av det offentlige, er i hovedsak lagt kvinnens skuldre. Opprør var på konferansen og snakka med ei av de som har jobba spesielt med disse problemstillingene. Martha Cecilie Haaland fra Stavanger sto i spissen for store aksjoner i Stavanger for å hindre nedleggelse av barnehageplasser i kommunen.

Foregangskommune innenfor privatisering

-Stavanger er en foregangskommune i forhold til privatisering. I fjor kom et forslag om nedleggelse av 310 barnehageplasser, det vil si 15 barnehager som i alt inneholdt 65 arbeidsplasser. Fra kommunens side blir det fremholdt at barnehager ikke er et offentlig ansvar fordi det ikke er lovpålagt, og de bruker da argumentasjon om at siden det er så dårlige økonomiske tider, er de nødt til å legge dem ned.

Det ble også hevdet at siden man hadde full barnehagedekning for aldersgruppen 3-6 år, var det ikke behov for disse plassene. Men de 1200 som står i kø for 0-3 år ble ikke nevnt idet hele tatt, sier Martha Cecilie Haaland, som er leder for førskolelærerne i Stavanger. Hun forteller at de i begynnelsen jobba mye i forhold til Rådmannen. Sammen med lærerlaget, Fellesforbundet og LO laga de en felles uttalelse mot forslaget om privatisering. Haaland forteller videre at de ikke kom noen vei, bl.a. fordi de kun mobiliserte fagforeninger, og ikke hadde fått foreldregruppene og andre på banen.

-Litt av problemet var at det ikke riktig var noen som fattet konsekvensene forslaget. De kom først i september og det var da jobbingen satte fart for alvor. Da begynte foreldrene å kjenne det på livet fordi barnehagene ble rett og slett nedlagt, forteller hun mens vi spiser lunch sammen med 110 fagforeningsfolk fra hele landet som er samla på Hardanger Hotell. Og dette med mere til har hun og hennes allierte kommet for å advare resten av landet mot.

Innledningen til Martha blir diskutert ivrig både under møte og i korridorene etterpå, særlig alliansen mellom brukergrupper og fag-bevegelsen

er viktig.

"Det de tok var gamle barnehager som trengte vedlikehold. Det var vi som jobbet med konsekvensanalyser, og vi hadde mange møter med foreldrene for å gi dem den informasjonen som vi hadde utarbeidet. Vi jobbet deretter fra midten av oktober til uti november for å påvirke den politiske prosessen. I denne tiden hadde vi jevnlike møter med foreldregruppen for å oppdatere dem om den siste utviklingen i saken.

Når foreldregruppen først var kommet på ba-

en felles plattform vi kan stå på, og dette har resultert i at vi nå jobber innenfor noe som vi kaller LOK-familien. (LO-forbundet, Fellesorganisasjonen og Lærelaget). Dette samarbeidet har utviklet seg gjennom denne prosessen vi har vært igjennom. Det er veldig viktig for nå møter vi så mange prosjekter med omstilling i Stavanger Kommune. Her bygger vi også videre på samarbeidet med foreldregruppa som ønsker at offentlige tilbud skal forbli offentlige.

Leder for førskolelærerne i Stavanger, Martha Cecilie Haaland, kjemper en knallhard kamp mot privatisering i kommunen

FOTO: TROND MYKLEBUST

Nye forslag

-Samarbeidet i fagbevegelsen og med brukerne er helt nødvendig, for hverken Rådmannen i Stavanger eller kommune-styret har tenkt å gi seg med det første.

"Det nye nå er at vi skal spare fire millioner, noe som vi har satt i gang å jobbe med. Disse kuttene er så alvorlige at selv kommune-administrasjonen sier at det er umulig, sier Martha.

Hva med alternative forslag til budsjetter eller innsparinger?

-Vi har brukt mye tid og jobbet med å få frem konsekvensene

av innsparingen. Vi vil ikke inn i salderingen av budsjettet og måtte velge hvor det skal kuttes. Vi kan ikke fremme forslag til kutt, for da blir man sittende som gissel. Det er helt umulig å si "OK, spark kjøkken-assistentene" og deretter gå ut og mobilisere medlemmene. Det henger ikke sammen.

Arbeidet videre

Førskolelærerne i Stavanger er altså ikke villige til å være redskap for en kuttpolitikk i offentlig sektor.

-Vi er en fagforening og en interesse-organisasjon, vi vil være med på omstillinger for å bedre tilbudet, ikke for å spare den kommunale pengesekken.

En annerledes privatisering

Privatiseringen blir ikke bare drevet fram av profittbehovet hos enkeltmennesker og organisasjoner, men kan også komme ut av behovene hos vanlige folk. Martha forteller:

-Vi er gjerne den virksomheten der privatisering drives av en annen "ideologi". Foreldrene starter barnehager, ikke for å tjene penger, mer fordi de har behov for barnehageplass. Det er gjerne noe som er veldig spesielt for barnehager.

Det er likevel ikke hovedsiden av privatiseringen i oljebyen, sjøl ikke i barnehage-sektoren.

sen 97

-Det finnes også barnehager der eierne driver med tanke på profitt, der den eneste måten de kan tjene i forhold til til private barnehager, det er å ha dårligere lønns- og arbeidsforhold.

Vi har cirka tredve private barnehager i Stavanger. Det vi ser der er at mange har ingen pensjonsavtaler, de har ingen rettigheter i forhold til medbestemmelse. Den eneste sikkerheten de har er arbeidsmiljøloven.

De foreldredrevne barnehagene har heller ikke rene hender, med det skyldes ikke vondt vilje tror Marta. For det første er det vanlige folk som driver dem i tillegg til jobb og familie, uten at de har peiling på arbeidsgiveransvar. Samtidig er de statlige bevilgningene ti slike barnehager svært lave, noe som fører til store problemer.

-Dette fører til ganske store problemer for våre medlemmer, fordi vi kommer i en lojalitetskonflikt. Skal vi kreve bedre pensjonsavtaler, skal vi ha en pensjonsavtale. Da må de gjerne stenge hele barnehagen, for da går de konk.

-Dette er vanskelige problemstillinger, og vi har problemer med å takle dem. Det er her vi trenger allianser og det er der vi trenger hele fagbevegelsen til å si noe om hva slags barnehager vi vil ha. Vil vi ha barnehager der foreldrene må drive dem selv for å få barnehageplass. Bør vi ikke sette det på dagsorden at det er et offentlig ansvar å drive barnehager. Dette er mye av essensen i førskolelærerne i Stavangers melding. Vi må bygge allianser, i fagbevegelsen og ikke minst mellom brukerne (foreldre) og fagbevegelsen. Hvis ikke blir vi spilt ut mot hverandre.

Omplasseringer

Kommunens arbeid med å privatisere har gjort svært mange overtallige i offentlig sektor i Stavanger, en problemstilling man kjenner fra offentlig og privat i hele landet. Får folk så det arbeidet de har rett på etter at barnehagen deres har forsvunnet? Kommunen sa at ingen skulle sies opp, noe som medførte at vi fikk ganske mange som var overtallige i systemet. Førskolelærerne vil få seg arbeid.

Men for assistentene er det et stort problem. I dag har de gjerne 100% stilling, og vi vet at de ikke kommer til å få det når de skal plasseres andre steder. Vi regner med at en del vil få tilbud om tre forskjellige jobber for å nå opp til 100%. Hvis de da sier nei til tilbudet, at de ikke kan ha en situasjon der de har tre forskjellige jobber, regner kommunen med at de har sagt opp stillingen i kommunen.

Kamp mot privatisering - kamp mot utskilling
"Hensikten er klar ifra Stavanger Kommune. Det som ikke er lovpålagt, det skal vekk ifra kommune sitt ansvar. Skole, helse det skal vi drive, men det andre det vil vi helst privatisere. De har privatisert ferjevirkksomheten, park, ser på renhold og barnehagene har begynt å bli et utrolig usikkert område.

Martha Cecilie Haaland ser utfordringer i kø for fagbevegelsen framover.

"Det er slik jeg har forstått det på samme måte i privat sektor og. Det er gjerne renholdet man utskiller først. De svakeste gruppene går vekk først, og så tar en de andre etterhvert, for da begynner det å bli akseptert. Dette er oppfatter hun som en klar parallell til det som skjer i offentlig sektor, og utfordringen hennes lyder:

-Skal vi nå akseptere at foreldre er nødt til å lage egne barnehager bare fordi de trenger en barnehageplass, eller skal det offentlige ta ansvar. Slutt opp om det den offentlige sektor står overfor. Vi trenger at den private sektor ser det vi ser, på lik linje med at vi i offentlig sektor må åpne opp øynene for det som skjer innenfor privat sektor.

Aslak Sira Myhre & Trond Myklebust

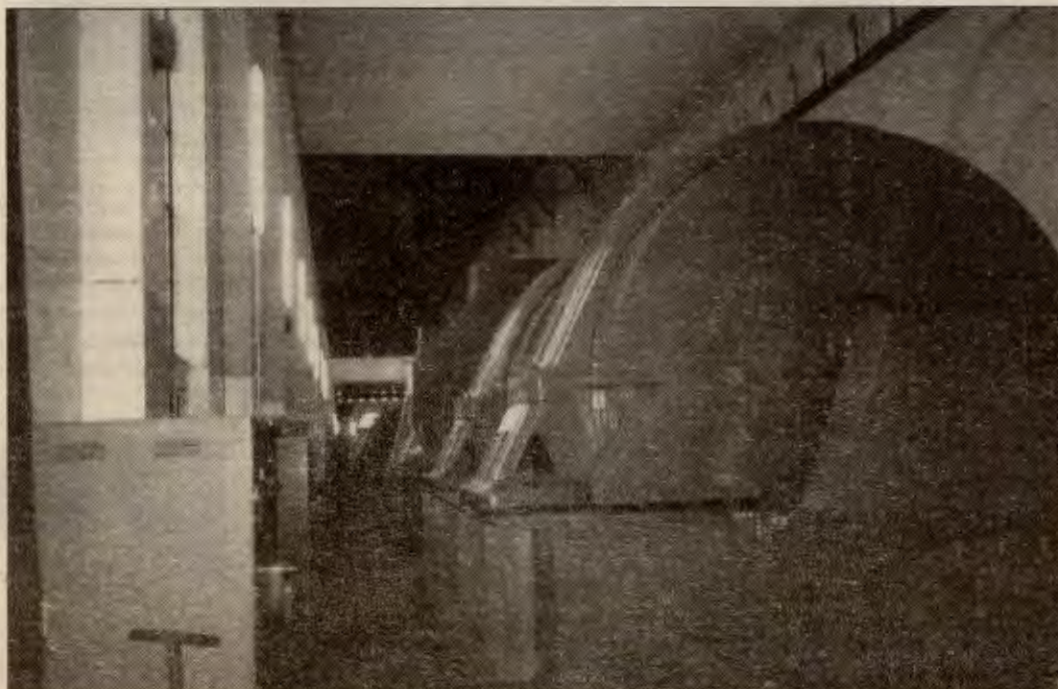
Fra fagforeningssalen i Odda kommune

FOTO: TROND MYKLEBUST

Begge dager var det satt av tid til gruppearbeid der man diskuterte aksjonsrettede planer

FOTO: TROND MYKLEBUST

Gammel industriekultur i Tyssedal

FOTO: TROND MYKLEBUST

Uttalelse fra Hardangerkonferansen 97

I helga har 110 faglig tillitsvalgte fra hele landet vært samla i Odda for å drøfte felles strategi i forhold til utskilling og privatisering. Arrangør var Odda og Om-land faglige Samorganisasjon og Indre Hardanger AOF.

Hardangerkonferansen-97 støtter det enstemmige landsmøtevedtaket i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund i fjor høst, der konklusjonen er at utskilling som strategi fra arbeidsgiverhold må bekjempes. Konferansen krever også at LO-kongressen i mai går i mot all form for privatisering av offentlig sektor og forsvaret velferdsstaten.

Kampen mot utskilling i det private næringsliv og privatisering av offentlig sektor er to sider av samme sak. Fleksibilisering på arbeidsgivernes premisser fører til nye angrep på lønns- og arbeidsvilkår, tap av kompetanse og skiller arbeidstakerne i et A- og B-lag.

Skal vi kunne bekjempe denne utviklinga, må hele fagbevegelsen forene innsatsen på tvers av forbundsgrenser, hovedorganisasjoner og privat og offentlig sektor. Fagbevegelsen må nå engasjere seg for at ulike avtalefesta lønns- og arbeidsvilkår ikke blir brukt til å så splid mellom arbeidfolk.

- Konferansen krever at LO og berørte forbund i nært samarbeid med lokale organisasjonsledd snarest utvikler en analyse og et klart standpunkt på dette grunnlaget og utvikler en felles strategi for handling. Dette må skje i forkant for å hindre slike konsekvenser og ei slik utvikling. Vi vil ikke at fagbevegelsen skal tilpasse seg i forhold til NHO-strategien.

- Vi krever derfor at den tafattheten LO har når det gjelder utskilling og privatisering opphører umiddelbart. Vi krever klare svar fra LO-kongressen i mai-97.

- Vi krever at lov- og avtaleverket blir innskjerpet og sanksjoner/straffetiltak for lov- og avtalebrudd blir innarbeidet.

- Alle partier må nå utfordres av fagbevegelsen lokalt og sentralt til å klargjøre sitt standpunkt for velgerne før stortingsvalget.

- Frem til neste konferanse vil deltakerne bidra til å reise debatten om utskilling og privatisering i egne ledd i fagorganisasjonen, drive studier og skoloring og arrangere egne konferanser o.l. for å utvikle en faglig strategi mot utskilling og privatisering.

- Klubber og fagforeninger representert på derne konferansen vil uttrykke sterk vilje til å gi hverandre den nødvendige støtte i kampen mot privatisering og utskilling.

“Vi krever full barnehagedekning og Senter for kvinne- og kjønnsforskning!”

Dette er parolene til Kvinnegruppa ved Universitetet i Bergen i årets 8. mars tog. Kvinnekampen er på ingen måte død blant dagens kvinnelige studenter; de radikale vel å merke! Det er ingen stor hemmelighet at ord som feminisme og kvinnekamp møter liten respons blant studentene til høyre for SV. De konservative vil ikke høre snakk om feminisme og kvinnepolitikk, men insisterer på likestillingspolitikk, i “rettferdighetens” navn. For dem er feminismen for lengst død, like-stillingen fullendt og reell og det er lite eller ingenting igjen å kjempe for. Da er det godt at Kvinnegruppa ved Universitetet i Bergen finnes og lever i beste velgående.

Kvinnegruppa ved UiB har eksistert i fem år og har etterhvert fått status som en av de best fungerende og mest aktive politiske organisasjonene innenfor studentpolitikken i Bergen. Mens de fleste andre organisasjoner sliter med medlemsrekrutteringen, har kvinnegruppa klart å holde et høyt aktivitetsnivå og rekrutterer stadig nye medlemmer. Med en satsning på en blanding av teoretisk skoloring og aktiv politisk virksomhet, fungerer gruppa som et alternativ til Ottar og Kvinnefronten, og den fremstiller gjerne seg selv som mer åpen og nyansert enn de to andre gruppene. Kvinnegruppa ved UiB ble i utgangspunktet startet for kvinnelige studenter på universitetet, men aktivitets- og interesse-feltet favner mye videre enn studentpolitikk. Du behøver ikke være student for å bli medlem og for et år siden ble til og med gutter innvilget medlemskap i gruppa!

Kunnskap er makt

Aina Solberg (28), er hovedfagsstudent ved institutt for fiskeri og marinbiologi og har sittet i Kvinnegruppas arbeidsutvalg i snart et år. -Kvinnegruppas to paroler i årets 8. mars tog er egentlig ganske dekkende for den kvinne-kampen og det arbeidet vi driver med i Kvinnegruppa i dag. Parolen med kravet om Senter for kvinne- og kjønnsforskning ble bestemt, fordi dette er en høyaktuell sak på universitetet i vår. Universitetet i Bergen er det eneste i Norge som fremdeles ikke har et tverrfakultært kvinne- og kjønnsforsknings-senter. I slutten av mai skal universitetets høyeste organ, Det Akademiske Kollegium, bestemme om det skal opprettes et slikt senter i Bergen eller ikke. -For studentene og for Kvinnegruppa har undervisningskravet stått sterkt i denne saken. Vi vil ha et eget delfag i kvinne- og kjønnsstudier for studentene i Bergen! Dette mener vi er viktig fordi kunnskap og bevissthet om den kvinne-kampen som har vært ført og også om feministisk teori, gir oss makt og innflytelse når vi skal drive med kvinnekamp og feminisme. Uten argumenter og kunnskap når du ikke langt i kvin-

nekampen i dag. Dette ser vi ofte når det kommer nye medlemmer i kvinnegruppa. Etterhvert som de får kunnskap om hvordan mekanismene på universitetet fremdeles fungerer til fordel for menn, vokser det frem et sterkt ønske om å si fra og om å forandre på disse strukturene.

Kvinner på tvers

-Den andre parolen med kravet om full barnehagedekning, mener vi er enda viktigere enn den første. Det hjelper lite med kvinne- og kjønns-perspektiv på pensum, dersom de ytre forholdene ikke ligger til rette for at kvinner skal kunne studere på lik linje med menn! Fremdeles er det kvinnene som avbryter studiene eller lar være å gå til topps i systemet fordi de får barn. Dette rammer ikke menn på samme måte. Full barnehagedekning er derfor et helt grunn-leggende krav dersom kvinner skal ha de samme utdannings- og jobb muligheter som menn. Et annet viktig aspekt med denne parolen, er at vi ikke ønsker å se studentenes krav uavhengig av kravene til kvinner i samfunnet ellers. Kvinnegruppa vil jobbe ut fra et helhetlig samfunns-perspektiv, og kjemper derfor for full barnehagedekning for alle! Vi ønsker at feminister og alle som driver med kvinnekamp skal stå sammen om krav i kvinnekampen, på tvers av de ulike livs-situasjoner vi til enhver tider i. Vi har derfor svært liten sans for den offentlige krigføringen som til tider synes å foregå mellom Kvinne-fronten og Ottar. Vår innstilling er at hver av gruppene har sine spesialområder og måter å jobbe på. Det må være lov å markere ulike synspunkter i de forskjellige sakene. Dette sikrer bredde og mangfold i kvinnekampen og forhindrer oss fra å stivne i en type tenkning. Likevel bør vi forenes og stå sammen om de kravene vi har til felles. Uten samarbeid og solidaritet mellom kvinner og forening av de kreftene som finnes igjen i kvinnekampen i dag, kommer vi svært liten vei.

Aina Solberg understreker at også kravet om likelønn og sekstimersdag har stått sentralt i arbeidet i Kvinnegruppa. Kvinnegruppa deltar blant annet i planleggingen av de årlige “Kvinner på tvers” konferansene i Bergen, som til nå har hatt det lokale navnet “Kvinne er kvinne best.. i vest”.

Nye krefter i kvinnekampen

-Vi var svært glade for det initiativet til samarbeid som kom fra den nystartede kvinnegruppa Xantippe i Bergen i høst. Xantippe er en gruppe for unge jenter. De ønsker å jobbe spesielt med medias påvirkning på unge jenter, prevensjon, porno og kvinneperspektivet på pensum i skolen. Gruppa ble startet fordi jentene ønsket å drive med kvinnekamp, men følte at Ottar og Kvinnefronten ikke var det rette stedet for dem. Kvinnefronten, Kvinnegruppa, Xantippe og Jentegruppa fra Huset i Bergen inngikk et samarbeid i høst, som vi håper vil fortsette. På møtene prøver vi bevisst å komme frem til saker som er felles og som vi alle ønsker å kjempe for. Før jul var det boikottaksjonen mot H&M reklamene som stod i sentrum, nå etter jul har forberedelsene av 8. mars tatt mye tid. Boikott-aksjonen mot H&M er et godt eksempel på hvordan et samarbeid mellom gruppene kan fungere. Vi var enige om et felles mål, men ønsket å markere

dette på forskjellige måter. Aktiviteten i gruppene spente derfor fra utdeling av løpesedler utenfor H&M butikkene, til spraying av plakatene.

-Men det sier ganske mye om situasjonen blant feministene og kvinnegruppene i Norge i dag, at et slikt initiativ måtte komme fra en nystartet gruppe av unge jenter!

kurs i internett for jenter, litt etter “bøllekurs-modellen”. Tanken var at på et kurs med bare jenter, ville terskelen bli mindre for å tørre å spørre “teite” spørsmål. Interessen var enorm! Typisk nok var det bort i mot umulig å få tak i en kvinnelig lærer til kurset. Men vi vet jo at et slikt kurs i regi av kvinnegruppa selvfølgelig ikke er noe mer enn en dråpe i havet. Derfor vil vi prøve å følge opp prosjektet på en litt annen måte i vår, gjennom å presse fakultetene på universitetet til å selv ta ansvar for å arrangere slike kurs.

Fra et av de mange pornobål kvinnebevegelsen har laget opp i gjennom tidene

ARKIVFOTO

Kafemøter

Aina forteller at årets 8. mars komite har vært ganske aktiv. Fire kafemøter har vært avholdt før 8. mars, i regi av hver av gruppene.

-Til vårt kafemøte inviterte Kvinnegruppa Leikny Øgrim, som er dr. scient. i informatikk og medlem i Ottar. Vi ønsket å fokusere på temaet jenter og informasjonsteknologi. De siste årene har antall jenter som studerer informatikk gått drastisk ned. Dessuten er det vanligvis guttene som kan mest om pc-bruk og surfing på nettet. Det kan være mange grunner til dette. Jeg har lest noen undersøkelser som viser at jenter er mer opptatt av å bruke maskinen til praktiske oppgaver, mens gutter har den som leketøy og kan tilbringe timesvis med idiotiske spill foran skjermen. Dermed blir kanskje gutter mer fortrolige med maskinen enn jentene, som ofte synes data er “kjedelig”. Dette kan fort bli et problem i det informasjons- og teknologi-samfunnet, som vi enda bare ser begynnelsen på i dag. Dersom kvinner ikke behersker data-teknologi, vil de bli hengende etter på arbeidsmarkedet.

Egne pc-kurs for jenter

-Kvinnegruppa bestemte seg for å prøve å gjøre noe med dette i høst. Vi arrangerte et innførings-

Fremtid for Kvinnegruppa?

På spørsmålet om hun tror Kvinnegruppa ved UiB vil fungere like godt i fremtiden, svarer Aina at dette avhenger av engasjementet blant studentene. Gruppa satser i dag mye på rekruttering og på skoloring av de nye medlemmene, gjennom bøllekurs, studiesirkler og sosiale arrangementer. Overføring av kunnskap fra gamle til nye medlemmer har vært viktig.

-Jeg tror det har veldig mye å si for rekrutteringen, at de nye medlemmene føler de kommer til en gruppe hvor det er rom for å diskutere ting. Jeg tror veldig mange har problemer med å definere det konkrete innholdet i hva feminisme er i dag. Med den rivende utviklingen som skjer innenfor feministisk teori, blir det rett og slett umulig å låse fast innholdet i feminismebegrepet i en stivnet mening. Dette er positivt fordi det åpner for mangfold og debatt. Vi får frem ulike nyanser og kommer kanskje frem til ny innsikt. Dette tror jeg er helt nødvendig dersom kvinnekamp og feminisme skal vinne frem blant unge kvinner i dag. Vi ønsker vel på mange måter å legge våre egne premisser for kvinnekampen, samtidig som jeg vil understreke at vi har stor respekt for den kvinnekampen og det arbeidet som har ført oss dit vi er i dag!

Astrid Kleiveland

Kvinnekamp på universitetet

Bøllekurs for innvandrerkvinner

Det er vanskelig å få timeplanen for tre stykker til å gå i hop. Men onsdag klokken tre møttes vi. Antonia Samaniego for å bli intervjuet, Mai Gythfeldt for å føre samtalen og jeg for å skrive beretningen. Jeg har hørt mye om Antonia. Hun er en av drivkreftene bak RVs innvandrerutvalg og hun er medlem av KIM (Kontaktutvalget mellom innvandrere og norske innvandrere). Selv om hun virker liten og beskjeden ved første blick, merker jeg fort at dette er en kvinne som virkelig har grep om det hun holder på med.

Hun kom til Norge i 1982 fra Paraguay der hun og mannen hadde sittet fengslet i to år for å ha drevet politisk virksomhet. De bodde opprinneelig i Argentina, men ble tatt da de flyktet over landegrensen. Samarbeidet mellom militærdiktaturene i Argentina, Chile, Paraguay og Uruguay, gjorde det vanskelig å flykte fra Argentina. Etter fengselsoppholdet, møtte de barna i Rio, for å så komme seg til Europa. Etter korte opphold i først Frankrike, deretter Sverige, endte de opp i Norge. Tilfeldig plassert her av kvotemessige hensyn.

Alene i Norge

Hvordan var det å komme som innvandrerkvinner til Norge?

- Det var veldig tungt. Jeg kom direkte fra fengsel i Paraguay. Barna mine hadde jeg ikke sett på to år, og da i tillegg komme til et fremmed land der jeg ikke kjente språket, var vanskelig. Det som opptok meg mest var å tilfredsstille barnas behov. De trodde vi hadde forlatt dem i Paraguay, ingen ville fortelle dem at vi satt i fengsel. Vi følte oss alene i en vanskelig situasjon. Vi fikk ikke tid til å bearbeide opplevelsene fra fengselsoppholdet, vi ble bare kastet ut i en ny livssituasjon der vi måtte klare oss selv.

Fantes det ikke noe nettverk av argentinere her? -Det er få argentinere i Norge. Egentlig ønsket vi å få bli i Sverige, for der er det mange. Chilenerne som kom en del år tidligere hadde mye bedre samhold, de var flere og hjelpeapparatet i Norge var i stor grad i stand til å ta seg av dem. Vi som kom senere og spesielt folk fra Afrika og Asia hadde det mye vanskeligere. Så uten et nettverk var det problematisk å forholde seg til kravene som ble satt av det norske samfunnet. Vi var begge utdannet sosiologer fra Argentina, men vi fikk bare godkjent mellomfag her, så vi måtte tilbake til Universitetet for å studere. Der ble man i stor grad overlatt til seg selv, med liten sosial omgang, så språkproblemene var lenge store.

Finnes det ikke noe hjelpeapparat for flyktninger?

Det eksisterer et prosjekt med et psykososialt senter for flyktninger. Det har til hensikt å bringe kompetanse rundt til de ulike helsesentrene i landet. Desverre er det store problemer med kapasiteten. Resultatet er at det er sosialhjelpskontorene som tar seg av dette aspektet. Men de mangler igjen opplæring og kompetanse, så det hele er overlatt til de individuelle ferdighetene til behandlerne. Mange flyktninger og asylsøker blir ødelagt av det dårlige tilbudet. De trenger skikkelig psykiatrisk hjelp.

Hvordan man klarer å takle situasjonen er i stor grad avhengig av hvilken bakgrunn folk har. Innvandrere med utdanning klarer seg som oftest selv. Problemet ligger hovedsakelig for de mindreårige og folk uten utdanning. Det offentlige apparatet er ikke skikkelig rustet til å ta seg av dem. Jeg har sett mange bli ødelagt fordi de ikke har fått hjelp.

Må ha jobb!

Hva må man igjennom for å tilpasse seg til norske forhold?

- Alt må læres på nytt. Ikke bare må man lære seg språket, men man må også lære seg hele kommunikasjonsmønsteret. Hvordan man skal ha sosial omgang med andre. Det er en lang prosess man må gjennom, den er vanskelig og krever mye jobbing og konsentrasjon. I Argentina hadde jeg hatt en jobb, jeg var ressursterk og hjalp andre mennesker. Da jeg kom hit følte jeg meg bare hjelpeløs. Det ble bedre etterhvert som jeg kom i kontakt med folk. I forbindelse med solidaritetsarbeidet jeg deltok i kom jeg i kontakt med mange nordmenn og det ble lettere etter en stund.

Når vil du si du begynte å beherske språket og de sosiale strukturene?

-Da jeg begynte å jobbe, gikk det bra. Gjennom arbeidet kommer man nærmere folk ved at man samhandler. Den første jobben jeg hadde var på et sosialkontor. Her ble jeg utrolig overrasket

menn. Antonia nikker. Det virker som de er enige.

- Det er blitt foretatt en intervjuundersøkelse med 8 latinamerikanere, der halvparten er kvinner. Den viser at kvinnene tilpasser seg bedre. De kommer fra et veldig patriarkalsk samfunn, men her før de muligheten for å være selvstendige. Her blir likestillingsproblemene tatt opp, det er et offentlig apparat som hjelper kvinner. Dette finnes ikke i Latin-Amerika. Dersom man blir mishandlet i Norge finnes det steder man kan gå for å få hjelp. De føler seg beskyttet av systemet. Dermed lærer kvinner seg å stå på egne ben. Men det er også viktig å poengtere at forholdene i Norge på langt nær er gode nok. Men sett i forhold til Latin-Amerika er de meget bra.

Hva med menn?

Mange menn føler nok at de mister noe når de kommer til Norge. Arbeidsledigheten blant innvandrere er stor, og de kommer fra kulturer der de er vant til å være forsørgeren i familien. Her

dertrykningen.

Man får en mentalitet at de fattige er late - det er deres egen skyld. På mange måter det samme som man opplever her med språkproblemer. En vanlig oppfatning er at innvandrere som ikke lærer språket og dermed ikke får jobb, er skyld i dette selv. Folk glemmer alle problemene innvandrere har og ser ikke annen løsning enn å si "lær språket"

Vi må bli bedre til å definere problemene og sette dagsorden. Vi må for all del ikke gå inn den debatten Frp fører.

Mangler kunnskap

Det er tydelig at Antonia er oppgitt over den manglende forståelse en del nordmenn viser for innvandrernes problemer, og spesielt politikere. - Jeg spurte kommunalminister Kjell Opseth hva han hadde tenkt å gjøre i forhold til arbeidsledigheten blant innvandrere. Han svarte at egentlig var den ikke så høy i Norge sammenlignet med i Europa. De har laget en handlingsplan, der kommunene skal ansette innvandrere slik at det står i forhold til befolkningstallet. Men Opseth hevdet at det kommunale selvstyret i Norge var så sterkt at man kunne ikke tvinge kommunene til å gjennomføre programmet. Det er helt klart at det mangler både kunnskap og politisk vilje til å gjøre noe med problemene. Politikere skjønner lite av innvandrerpolitikk fordi de rett og slett aldri har lært det.

Er det et problem at det finnes en del konservative innvandrer miljøer?

For det første er det viktig å forklare hvordan denne konservatismen oppstår. Det er snakk om kulturelle minoriteter som utsettes for sterkt press fra omgivelsene. De føler seg angrepet og det naturlige blir da å beskytte seg. Det er et dialektisk forhold mellom presset de føler og konservatismen.

For det andre er det stor forskjell på de ulike miljøene. For eksempel er det i en del muslimske miljøer blitt mer åpent. Spesielt unge jenter blir mer og mer selvstendig og tar seg rettigheter foreldrene nekter dem.

Men dette er en lang prosess. Det er viktig at innvandrerkvinner ikke blir presset til å identifisere seg med kvinnekampen ut fra norske kvinners premisser. De trenger tid og må få gjøre det som er viktig for dem selv. Vi må ha respekt for minoriteter og la dem selv jobbe med disse problemene.

RV og minoritetspolitikk

Og så var det RV da. Mai ser nesten ut til å ha glemt at vi er medlemmer. Men hun tar seg sammen og spør Antonia hva hun synes er det beste med den minoritetspolitikken som RV har utviklet.

- Programmet inneholder veldig god politikk på området. Det viktigste tror jeg nok er at vi nå har et program som vi kan presentere for både nordmenn og innvandrere, slik at vi kan få en god diskusjon omkring problemene minoriteter har i Norge. Analysene vi presenterer av samfunnsforholdene er skikkelig bra. Vi er det eneste partiet som tar disse problemene på alvor.

Hvordan skal vi styrke kvinnekampen blant innvandrere?

Jeg har en datter som er med i Rød Ungdom, der hun har deltatt på bøllekurs. Det inntrykket jeg har av det er at det har vært veldig bra. Vi burde ha arrangert bøllekurs for alle jenter som tilhører minoriteter. Lage et godt opplegg for dette, men med respekt og på deres egne premisser. Det nytter ikke å tvinge folk, vi må motivere dem. Men det er slik at hvis en går, så kommer det flere.

Trond Myklebust

Antonia Samaniego mener at innvandrerkvinner selv må få legge premisser for kvinnekampen

ARKIVFOTO

over arbeidsmiljøet. Jeg var ikke vant til medbestemmelsesrett eller muligheter til å være med på å utforme hvordan man skulle organisere arbeidet. Jeg deltok aktivt i fagforeningsarbeid. Mitt første inntrykk var at det var demokratisk, men jeg skjønnte raskt at påvirkningsmulighetene har store begrensninger. Det viktigste for innvandrere å bli integrert i et samfunn er uten tvil å jobbe. Det merker man jo også med norske folk. De blir marginalisert i samfunnet dersom de ikke har jobb.

Nye muligheter

Mai har ikke glemt at det er kvinnepolitikk som skal stå i fokus i intervjuet, og begynner å snakke om tilpasningsproblemer for kvinner versus

blir mange avhengig av sosialkontoret, og selv-tilliten blir svekket. Jeg tror at for mange menn er omstillingen svært tung og problematisk. Det ser man også på hvor mange det er som får psykiske problemer.

Kulturforskjeller?

Kan du forklare hva som er forskjellen på norsk og latinamerikansk kultur?

- All kultur er preget av klassemotsetningene i samfunnet, slik er det i Norge og i Latin-Amerika. Det som i tillegg er utpreget for den tredje verden er kvinneundertrykningen. Der blir også kvinner undertrykt av kvinner. Kulturen du opplever er preget av klassetilhørigheten. Det kapitalistiske systemet er den offentlige ideologi. Gjennom sosialiseringen lærer man at europeerne er overlegne. Mange aksepterer dette, og det blir en del av mentaliteten. Denne kultur-imperialismen blir brukt for å rettferdiggjøre un-

Abort & 40-timers uke

I Portugal har det nettopp vært gjennomført en omfattende kampanje for utvida rett til abort, bl.a. til å omfatte sosiale kriterier. Abortloven tillater bare abort etter 3 kriterier: voldtekt, fare for livet eller alvorlige genetiske misdannelser. Sosiale kriterier kommer ikke i betraktning overhode. Hvert år foretas det derfor mer enn 16 000 illegale aborter med alvorlige helsemessige konsekvenser for kvinnene både psykisk og fysisk. Prisen for en illegal abort er flere måneders minstelønn. Portugal er også på topp i Europa i antall tenåringsmødre.

Endringsforslaget i parlamentet kom denne gangen fra PCP - det gamle kommunistpartiet - med støtte fra sosialdemokratene ungdomsforbund. UDP, som AKP og RV har forbindelse med, har tidligere lagt fram tilsvarende forslag. De har spilt en aktiv rolle i kampanja, både sjøl og gjennom arbeidet i UMAR som er den viktigste kvinneorganisasjonen. Bl.a. har UMAR tatt initiativ til en grønn telefonlinje, SOS-abort, der kvinner har kunnet ringe inn og fortelle om sine erfaringer og sitt syn. Erfaringene fra denne telefonen ble lagt fram for presidenten for parlamentet dagen før behandlingen torsdag 20. februar. To dager før slo media også opp en historie om en kvinne på 24 år som hadde skjult sin graviditet og født i skjul på do på jobben. Hun hadde i desperasjon sluppet barnet i do, men kolleger hadde fattet mistanke og brutt seg inn og reddet henne. Dette bidro til å understreke mange kvinners fortvilede situasjon og kravet om rett til abort også på sosiale kriterier.

Bittert tap

Det er lite nyheter fra Portugal i Norge, men jeg har funnet ut at de tapte med én stemme. Det var nok bittert, men det store stemmetallet og den store aktiviteten fra kvinners side i kampanjen må bety at det ikke vil gå så lenge før det er mulig å reise dette påny. Kvinnene lar seg ikke stoppe!

"8. mars 1980. En ny politisk flyktning kommer til Norge! Med tynne sko og tynn sommerjakke. Jeg så snø for første gang i mitt liv! Jeg kom fra Rio de Janeiro etter at jeg måtte rømme fra det brutale militærdiktaturet som rystet mitt land, Uruguay, i 1973. Jeg hadde vært 3 år i fengsel og måtte rømme i 1979. Da jeg kom til Fornebu, tenkte jeg ikke på at det var 8. mars, den internasjonale kvinnekampen. Jeg tenkte at jeg endelig var trygg og at jeg hadde overlevd ... Mange kamerater var blitt drept eller hadde forsvunnet. Andre satt fremdeles i fengsel. Men mitt liv begynte på nytt 8. mars 1980 - og kampen fortsetter!"

Ana Lopez, Kongsberg

"Året var 1977 og jeg var med på en ulovlig streik på en fiskematfabrikk. Hustad-streiken er muligens et kjent begrep for den eldre garden. Det blir for omfattende å gå inn på den her, men fordi jeg satt i ledelsen for denne streiken, ble jeg spurt om å være hovedappellant på Youngs-tor-

8.mars blir det demonstrasjon i Lisboa der kvinnekomiteen i CGTP (den største av fagorganisasjonene) og kvinneorganisasjoner er med.

Streik for 40-timersuke

I Portugal har det vært hard kamp om

UMA TRAGEDIA ESCONDIDA
16 000 casos por ano de aborto clandestino!

ABORTO CLANDESTINO EM PORTUGAL

• Que situação é esta? (Qual situação é esta?)
• Aumento real de abortos clandestinos (aumento real de abortos clandestinos)
• Insegurança da saúde (Insegurança da saúde)
• Abandono da criança (Abandono da criança)
• Abandono da mãe (Abandono da mãe)
• Abandono da criança (Abandono da criança)
• Abandono da mãe (Abandono da mãe)

DEPARTAMENTO DE MULHERES
UDP
Com o apoio do CIDM

nedsettelsen av arbeidstida til 40 timer. Dette har lenge vært et løfte fra regjeringa, som har blitt utsatt flere ganger. Samtidig har arbeidsgiverne presset på for å få økt fleksibilitet i arbeidstida. Resultatet ifjor var at regjeringa vedtok 42 timer fra desember 96 (fra 42 t) ned til 40 timers uke innen desember 97. Men prisen var bl.a. en bestemmelse i loven om mulighet for to timer forskjøvet arbeidstid hver dag uten overtidsbetaling. Dette gir arbeidsgiverne store muligheter. De har også fått lovfestet at arbeiderne i en bedrift kan brukes til andre jobber enn de er ansatt for, formelt heter det at de skal tilbys arbeid på samme nivå eller høyere.

Og 40-timersuka betyr ikke kortere arbeidstid for alle. Tekstilarbeiderne i Braga i Nord-Portugal har f.eks. ikke sett noe til den. For parallelt med nedgang fra 42 til 40 timer sluttet arbeidsgiverne å

regne pausene inn i arbeidstida. Resultat: Like lang tid på jobb. Dette var et spesielt hardt slag fordi kravet var at 40-timersuka skulle innebære overgang til lørdagsfri, et spesielt viktig krav i en kvinnedominert bransje. Arbeiderne har derfor organisert punktstreiker 14. februar var den første, med over 90% oppslutning. De streiket de to siste timene, de timene de egentlig skulle hatt fri i løpet av en uke, tok seg 40-timersuka. Det skulle også være streik 21. februar og 28. februar.

På en av tekstilbedriftene fikk de også

merke fleksibiliteten. I januar og februar jobbet de 10 timer, i april/mai regnet de med kortere dager, og så lenger igjen i juni, juli og august. De oppfattet forøvrig dette som rein trakassering overfor arbeiderne, ikke knytta til behov i produksjonen. Et annet eks. på trakassering var nøkkeltort til do som kunne registrere tidsbruk, med tilsnakk hvis folk brukte mer enn to minutter, dette særlig på skofabrikker. Et sted protesterte en arbeider ved å tisse på gulvet i nærheten av maskinen.

UDP arrangerer møter om kvinner og EU og diskuterer kjønnskvotering. Jeg var invitert for å snakke om hvorfor kvinnene i Norge sa nei til EU, og hva som var våre viktigste argumenter. Dette var et av flere møter om kvinner og EU, om konsekvensene av EU for kvinnenes stilling. Påstandene - i Norge - om at EU er så bra for land som

Portugal og Spania og at norske kvinner er usolidariske når de sier nei, fikk i alle fall ikke støtte. UDP var også interessert i erfaringene med kjønnskvotering og kampen for å styrke kvinnes stilling innad i partiet. Dette var helt aktuelle problemstillinger i partiet akkurat nå.

Siri Jensen

8. mars opplevelser vi aldri glemmer

Trondheim stasjon...
Det gikk bra - i dag er Anna i sitt tjuende år!"
Astri Holm, Trondheim

"I 1991 skulle eg gå i tog i Oslo. Eg møtte opp på Youngstorget, og fann meg ein internasjonal parole (1991 var året for Kampanjen for fred i gulfen mellom anna). Så langt var alt greit. Eg hadde eit lite, men veksande problem, men trudde det skulle gå bra. På den internasjonale viste vi vel kvinnesolidaritet, tenkte eg. Tog vart det, og fort gjekk det. Likevel rakk ein bil å køyre inn i toget ved Universitetet. Det var vel difor vi gjekk fort, for å ikkje seie sprang gjennom gatane med parolane våre. Eg leia ikkje, det vil eg ha sagt. Eg hadde meir enn nok med å halde følge, barntung som eg var (ei veke før termin). Kjære 8.mars-komiteen i Oslo: Lukke til med arrangementet. Bruk noko meir tid på marsjen gjennom gatene!"
Vibeke Johnsen,
Sogndal
"Jeg kom tilbake til Oslo like før 8. mars i 1972,

etter flere år i utlandet. (Hvor jeg smugleste amerikanske feministbøker). Da jeg kom ned på Universitetsplassen, sammen med mitt lille barn, var det første jeg så plakaten "VI VIL LIGGE ØVERST". Det ble litt skremmende. Siden jeg akkurat hadde kommet tilbake til Norge hadde jeg ikke fått med meg møtene og debatten om denne parola. Slike jeg husker det var det nyfeministene som kom med denne. De hadde blitt nedstemt på et møte og måtte gå bakerst i toget. Det var første gangen på mange år at det var et tog i Oslo som samlet mange folk. Mange ble nok skremt av "VI VIL LIGGE ØVERST"-parola, det ble altfor privat og var nærmest et frekt krav. Jeg husker godt Aftenposten dagen etter med dekkinga av det første store 8. mars toget på flere år - det var bare et stort bilde av denne parola. Alle andre viktige saker kom ikke i media."

Anne Søyland,
Oslo